

Danielpa Qelqan — Soqta Hukniyuqniyuq

Qhipa p'unchaykunapi profético awana qispichisqanta rikuchispa: Danielpa rikuykunata, convenio-ta, hinallataq sellasqa pacha-ta entiendenapaq

Jeff Pippenger
2024-01-25

Gabrielqa Danielman hamurqan iskaynin kaq qanchis t'aqa p'unchaypi, pusaj t'aqapi rikuchisqa iskay musquykunamanta allin yachayta, unanchayta ima qospa.

Hinaspan willariwarqan, hinaspan rimariwarqan, nispa: “Daniel, kunanqa hamusqani yachayta hinaspa entiendenata qosunaykipaq. Mañakusqaykikuna qallariyninpi kamachikuy llusqimurqan, hinaspan hamusqani qhawachisunaykipaq; anchata munasqa kasqaykirayku. Chayrayku kay asuntota entiéndey, hinaspa revelacionta allinta qhawariy.” Daniel 9:22, 23.

Danielpa “entiendeyta” munasqan chaskinampaq, Gabrielqa payta nirqan iskayninta entiendenapaq: “asuntota” hinaspa “visionta”pas. “Asuntoqa” karqan santuario hinaspa ejército sarusqa kasqanpa visionnin, chaymanta “visionqa” karqan 1844 watapi octubre killapa 22 punchawpi rikurimusqanpa visionnin. Paní Whitepas kay iskay visionkunata allinta qhawarichin, payqa willawanchis Danielpa maskhasqanta entiendenapaq qanchis chunka watayuq preso kasqankupa hinaspa iskay waranqa kimsa pachak watakunapa tinkuyninta. Qanchis chunka watakunaqa chaymi Gabrielqa “asunto” nispa reqsichirqan, hinaspa “visionqa” karqan iskay waranqa kimsa pachak watakuna. Danielqa qhepa punchawkunapi “yachaqkunata” sut'inchin, maypachachus Gabrielqa iskay waranqa kimsa pachak watakunapa interpretaciónninta qon. “Yachaqkunata” Gabrielpa interpretaciónninpi “asuntota” hinaspa “visiontapas” reqsinkun, mana allin runakunaqa mana entiendenkuchu. Milleritakunaqa “asuntota” hinaspa “visiontapas” entienderqanku, ichaqa pisi tupuylapilla.

Tawa pachak isqun chunka watakuna pruebapaq tiempom karqan, Levitico iskay chunka pichqa hinallataq iskay chunka suqta qillqakunapi rikuchisqa “qanchis kuti” nisqa pactopa chusku pachak isqun chunka watakuna hatarikuyninman sayasqa pacha. Qanchis chunka watakuna prisionpi kayqa llapan wataq suman karqan, mayqin watakunapim allpaqa mana saqisqa karqan samayniyta kususqa chaskiyta.

Semananmi Cristoqqa achkakunawan rimanakuyta takyachisqanmanta, huk rikuchiy karqan paypa rimanakuyninpa ch'aqwayninta, iskay pacha waranqa soqtachunka pichqachunka p'unchayniyuqwan sut'ichisqa hina. Chay profetapaq semanakunaqa chakatanawan rakisqa karqan, chaymi Diospa sellonman rikch'akuq.

“¿Imataq kawsaq Diospa sellon, paypa llaqtanpa urkunpi churakusqa? Chayqa huk señalm, angelkunaqa ñawinwan ñawiriyta atinku, runakunaq ñawinkunam ichaqa mana; chinkachiq angelqa kay kacharichiyta señalta rikunanmi. Yuyayniyuq umalliqmi Calvariopa chakataq señaltaqa Señormanta chaskisqa churinkunapi ususinkunapipas rikurqan. Diospa kamachikuyninta pampachakuy huchaqa qichusqanñam. Paykunaqa kasarakuyta p'achawan

p'achallisqañam, hinallataq tukuy Diospa kamachikuyninkunaman kasukuq, cheqaq sunquyuqmi kanku.” Manuscript Releases, volumen 21, 52.

Chay semanaqa ishkay pachakunayuqmi karqa, sapaqninpi waranqa iskay pachak soqta chunka watakuna, 538 watapi domingo leywan rakisqa, (uywapa señalanan) maypim paganismpis chaymanta papalismopis santuarioyta hinallataq ejercitota saruchkarqan. Waranqa iskay pachak soqta chunka p'unchawkunaq kamachiyninpi, Cristoqa Testimoniota qorqan; chaymanta huk waranqa iskay pachak soqta chunka p'unchawkunaq kamachiyninpi, Cristoqa chay kikillan Testimoniota discipulonkunawan qorqan. Waranqa iskay pachak soqta chunka watakunapi, Satanásqa testimoniota qorqan, paganismpa vasitawan; chaymanta huk waranqa iskay pachak soqta chunka watakunapi, Satanásqa chay kikillan testimoniota papadop vasitawan qorqan.

Pactuqa, ñawpaq Israelpa mana kasukusqanrayku Diospa “atisqan”man tukusqa, karqan Leviticus libro iskay chunka pichqa kaq kapitulumanta pactu, maypim sut'inchasqa allpapa samaynin, hinaspa Jubileo wata, sapa tawa chunka isqon watapi raymisqa kananpaq.

Hinaspan Señorqa Moisésman Sinaí urqupi rimarirqan, nispa: Israelpa churinkunaman rimapay, hinaspa paykunata niy: Qamkuna hallp'aman yaykuptykichik, chayta qamkunaman qusqayman, hallp'aqa Señorpaq samana punchawta waqaychanqa. Soqta watakuna chakraykita tarpuy, hinaspa soqta watakuna uvas chakraykita llank'ay, rurunta taqey; ichaqa qanchis wataqa hallp'apaqmi samaypa saman kanqa, Señorpaq samana punchaw: mana chakraykita tarpunkichu, nitaq uvas chakraykita llank'ankichu. Cosechaykimanta kikillanmanta wiñaqtaqa ama rutunkichu, nitaq mana llank'asqa uvaykipa racimunkunata huñunkichu; imaraykuchus chayqa hallp'apaq samay wata kachkan. Hallp'apa samana punchawninqa qamkunapaq mikuy kanqa; qampaqqa, kamachiyki runapaq, warmi yanapayniykiqpaq, mink'asqa llank'aqniykiqpaq, qampaqwan tiyaq waj llaqtayuqpaqpas, uywaykikunapaqpas, hallp'aykipi kaq sallqa uywakunapaqpas, llapan rurunqa mikuy kanqa. Hinaspa qampaqqa qanchis watapa samana watankunata yupaykunkim, qanchis kuti qanchis wata; chay qanchis samana watankunapa p'unchawninqa tawa chunka isqun watam kanqa. Chaymanta qanchis killaq chunka p'unchawninpi jubileo waqrata qaparichisqanta waqachinkim; pampachay p'unchawpi llaqa hallp'aykichikpi waqrata qaparichinkichik. Hinaspa pisqa chunka watata t'aquesqa kasqanta santochankichik, llaqa hallp'api llaqa chaypi tiyaqkunaman kacharichiya willakunkichik: chayqa qamkunapaq jubileo kanqa; sapa runataq kutinqa herenciankaman, sapa runataq ayllunkaman kutinqa. Chay pisqa chunka wataqa qamkunapaq jubileo kanqa: mana tarpunkichikchu, nitaq chaypi kikillanmanta wiñaqta rutunkichikchu, nitaq mana llank'asqa uvayuqmanta racimunkunata huñunkichikchu. Imaraykuchus chayqa jubileom; qamkunapaq santom kanqa: chakraqmantam mirayninta mikunkichik. Kay jubileo watapi sapa runam herenciankaman kutinqa. Levítico 25:1–13.

Iskay ñawpaq pachakuna, iskay chunka kimsayuq waranqa watayuq willakuq qillqapi, imaynam Cristo huk semanapi rimanakuyta takyachirqan hinallataq tawa pachak isqon chunka watawan, chiqapuni tinkisqa kachkan Leviticus qillqapa iskay chunka pisqayuq chanta iskay chunka suxtayuq kapitukunapi “qanchis kuti” nisqawan.

Chaymi, hinallataq entiendiy, Jerusalén llaqtata kutichinapaq hinaspa hatarichinapaq kamachiy llusqisqanmanta pacha, Mesías Kamachiqkama qanchis semana kanqa, hinaspa soqta chunka iskayniyuq semana; ñanpas huktawan hatarichisqa kanqa, perqapas, sasachakuy tiempokunapipas. Daniel 9:2.

Soqta qanchisniyuq simanakuna, 457 a.C. watamanta qallarispa, apamunki Cristo-pa bautismonman, chaymantaq qallarín chay simana, maypichus pay ratificaran ari alianzata, chayqa Diospa “ch’aqwayninpa” alianzam karqan. Ichaqa karqan huk simana simanakunamanta (tawa chunka isqun watakuna), mayqinchus rakisqa karqan soqta qanchisniyuq simanakunamanta kay rimaywan: “qanchis simanakuna, iskay chunka iskayniyuq simanakunawan.” 457 a.C. watamanta qallarispa, kanan karqan tawa chunka isqun wata, sut’i rikuchiy Levítico qelqapa iskay chunka phisqayuy kapitunman, hinallataq jubileo raymiman. Chay tawa chunka isqun watakunaqa mana jubileo muyukunapa unanchaqlanchu karqan, aswanpas Pentecostés-pa unanchaquinmi karqan, mayqinchus phisqa chunka p’unchaw kasqa, chay tawa chunka isqun p’unchawkuna qhepanpi, semana raymimanta.

Ñawpaq tawa chunka isqon wata, iskay chunka kimsa pachak wataq, tawa pachak isqon chunka watakunapas, hinaspa semana maypim trato takyachisqa karqa, llapallankupas chiqanta tinkisqa kanku iskay waranqa pichqa pachak iskay chunka watakunawan, “qanchis kuti” nisqa hina rikuchisqa, Levítico iskay chunka soqtayoqpi. Iskay chunka kimsa pachak wataq profecíampi sapa imapas chiqanta tinkisqa kashan “qanchis kuti” nisqawan, maytataq Adventismo 1863 watapi saqerqan hinaspa chinkachirqan. “Qanchis kuti” nisqaqa jubileo tratoq unanchaquinmi, chayraykutaq kaytapas reparanayki tiyan: iskay chunka kimsa pachak watakuna tukusqanpi, octubre 22, 1844 p’unchaypi, chay hinallataq iskay waranqa pichqa pachak iskay chunka watakunapas chay kikin p’unchayllapim tukurqan, imaraykuchus Moisés qelqarqan Levítico qanchis kaq chunka pichqayoqpi:

Qanman qampaq yupaykunkim qanchis wata-samayninkunata, qanchis kuti qanchis watata; chay qanchis wata-samayninkunapa p’unchayninmi qampaq kanqa tawa chunka isqon watakuna. Chaymanta qanchis killaq chunka p’unchayninpi jubileo waqra-t’oqyta waqachinki; hucha pampachakuy p’unchayninpin waqra-t’oqyta waqachinkichik llapa suyuykichikpi. Levítico 25:8, 9.

Ishkay waranqa kimsa pachak watakunapi llapa profético pachaqa, Levítico iskay chunka suqta-niyuqpi kachkan “qanchis kuti” nisqawan chiqanta t’inkisqa kachkan, chay profético ishka pachakuna tukukusqanku p’unchawpas chaypi yaykuspa. Ñawpaq tawa chunka isqun watakunaqa, Babiloniamanta lloqsimuspa Diospa llaqtan runakuna Jerusalén llaqtata yapay hatarichiyta, kutichiytapas rurashqankuta reqsichirqan, chaymi chay ruway tukukuq karqa. Templuqa kimsa kaq kamachikuy manaraq chayamuchkaptinña tukusqa karqa, hinallataq Milleritakunapa templunpas kimsa kaq angel manaraq chayamuchkaptinña tukusqa karqa. Ichaqa 457 a.C. qhipamanqa, “ñan” nisqaqa manaraqmi “yapay hatarichisqa kanan” karqa, “pirqapas”, “sasachakuy pachakunapipas.” Alfa hinallataq Omega kaspa, Jesúsqa imapas tukukuynintaqa sapa kuti imapas qallariyninwanmi rikuchin; chayrayku 1844 watapa octubre killapa 22 p’unchawmanta qhipaman, Milleritakunaqa “ñan” nisqata “pirqatapas” tukuchinankupaq kachkarkanku, “sasachakuy pachakunapi.”

Hermana Whiteqa reqsichinmi Jerusalén llaqtapa muyuriq chiqaq amachay perqanta Diospa kamachinku hina kasqanta; hinaspa 1844 watapa octubre killapa 22 p'unchawmanta qhipaman, ñiqkuna hanaq santuario-man pusasqa karqanku, chaypitaq Diospa kamachinkuta (perqata) riqsirqanku. Diospa kamachinkuta riqsinkupaq, samana p'unchawtapas yupaychaspa, Miller runakunaqa ñawpaq Israelpa rimanakuyman kutichisqa karqanku. Chiqaq “calle” nisqapa kutichisqanqa, chay allinchaymi espiritualmente hunt'asqa karqa, Miller runakuna Jeremíasqa “ñawpaq ñankuna” nisqanman kutimuptinku. “Sasachakuq p'unchawkuna” nisqakunaqa, perqawan callewán sayarichisqa pacha ukhupi kananpaq nisqa kasqanku, 1844 watamanta qhipaman hunt'akunanpaq karqa; chay hinallataq chay pacha qayllamuykachasqa, hinaspa mana unayllata qallariq Guerra Civil nisqapas, chay kikin historiapi, chay sasachakuq p'unchawkunata rikuchirqan.

Sichus cheqaq kasqanku chayqa, haywapi jubileo nisqapa pichqa chunka wata simbólicota chayman chayaranman karqan, maypichus esclavokuna kacharichisqa kanku; chaymi Pentecostés nisqapa pichqa chunka p'unchawninwanpas rikuchisqa karqan, maypichus qispichiy willakuy tukuy pachaman riq. Ichaqa 1844 watamanta qhipaman ashkha runakuna sábado k'anchayta hark'arqanku; hinaspapas 1863 watapi Moisésqa willakuynintapas mana chaskirqankuchu (“qanchis kuti”), mayqentachus Elías (William Miller) paykunaman apachimurqan. Huk simipi nispaqa, “calle”manta karunchakurqanku, chay ñawpa ñankunamanta, mayqentachus kutichinankupaq hinaspa purinankupaq kasqan.

Jesúsqa tukuy kuti qallariymanta tukukuyman rikuchin, chayrayku chunka sipaskunapa yachachikuynin qhipa p'unchaykunapi yapamanta nisqa kaptin, Jerusalén llaqtata kutichiy ruwayqa hukmanta hunt'akunanmi. “Callewán perqawan” ruwasqaqa “sasachakuy p'unchaykunapin” kanqa. Kunanqa chay sasachakuy p'unchaykunaman yaykushanchikña. 1844 watapa octubre killapa 22 p'unchayninqa utqayllamanta hamuq domingo kamachiyta rikch'achin; chaymi Apocalipsis chunka hukniyoqpi nisqa “hatun allpachakuypa hora” chayamunqanpacha, callewán perqawanqa sasachakuy p'unchaykunapin ruwasqa kanqa. Kunanqa chay sasachakuy p'unchaykunata reqsisun “nacionkunapa phiñakuynin” hina, islampa aswan-aswan yapakusqan maqanakuywan paqarichisqa.

Ñawpaqta qillqasqa karqan chay “llakiy pacha”manta nisqapa imaynata kasqanta sut'inchaspan, payqa huk sut'inchayta qorqan, chaymi Early Writings libropi qillqasqa kachkan.

“1. Panqa 33 nisqapi kayta qelqasqa kachkan: ‘Rikurqaniqua santu Samana Punchawqa kashanmi, kanqañataqmi, cheqaq Diospa Israelninwan mana ñiqkunawan chawpipi rakina perqa hina; hinaspataq Samana Punchawqa hatun tapukuymi kasqan, Diospa munasqa, suyakuq santokunapa sonqonkunata huñunaykipaq. Rikurqanitaqmi Diosqa wawakunan kashasqanta mana qawaspanku, mana waqaychasqankutaq Samana Punchawta. Paykunaqa manam chaymanta achkita qhipaman qarqusqankuchu. Sasachakuy pacha qallariyninpiqa, ñoqaykuqa Santo Espirituwan hunt'asqa karqayku llusqsimuspa Samana Punchawta aswan hunt'ata willakusqayku hina.’”

“Kay visiónqa 1847 watapi qosqa karqan, chay p'unchawkunaqa Adventista wauqekunamanta ancha pisillaraq samana p'unchawta waqaychaspa kasqankupi; chaykunamantapas pisillaqmi

yuyarqanku chayta waqaychayqa Diospa llaqtanwan mana iñiqkunawan t'aqanakuyta rurananpaq ancha allinchanasqa kasqanta. Kunanqa chay visiónpa hunt'akuynin rikurisqa qallarinña. 'Chay sasachakuy tiempu qallariynin,' kaypi rimarisqa, manam ñak'ariykuna qallarimuyta hich'akamusqankuchu nirqan, aswanqa manaraq chaykuna hich'akamuchkaptin, pisilla pacha ñawpaqninpi, Cristo santuario ukhupi kashaqtinmi. Chay pachapi, salvación ruway tukukuqña kaptin, kay pachaman sasachakuy hamushanqa, hinallataq nacionkunapas phiñakunqaku, ichaqa hark'asqa kaspas mana saqenqakuchu kinsa kaq angelpa llamk'ayninta. Chay pachallataqmi 'qhipa para,' utaq Señorpa qayllanmantapacha samariy, hamunqa, kinsa kaq angelpa sinchi qapariyninman kallpata qonampaq, hinaspa chuya runakunata wakichinampaq sayarinankupaq qanchis qhipa ñak'ariykuna hich'akamusqanku pachapi." Early Writings, 85.

Kananqa huk "pisillata tiempolla" kachkan, gracia tiempon tukukuyninman ñawpaqta, maypichus "nacionkunaqa phiñakunkuman, ichaqa hark'asqa qhepakunkuman." Chay pachallapitaq "qhipa para" chayamun. "Nacionkunapa phiñakuyninqa" huk unanchasqami, chaymi Apocalipsis libro chunka hukniyuq capítulo reqsichisqa kachkan.

Hinaspataq nacionkunam phiñakurqanku, hinaspataq qanpa phiñakuyniyki chayamunña, wañusqakunapa pacha chayamunña paykuna juzgasqa kanankupaq, hinaspataq sirviquykikunaman, profetakunaman, santokunaman, sutyikita manchakuqkunamanpas, huch'uykunaman hatunkunamanpas, premiota qonaykipaq; hinaspataq kay pachata waqllikunata chinkachinaykipaq. Apocalipsis 11:18.

Paní Whiteová se k tomuto verši vyjadřuje.

"Rikurqani nacionkunapa phiñakuynin, Diospa phiñakuynin, hinallataq wañusqakunata juzganapaq tiempoqa sapaq, sut'i t'aqasqa kasqankuta, huknin hukninta qatiqta; chaymantaq Michaelqa manaraq hatari-sqasqanta, hinallataq mana hayk'aqpas rikusqa hina ñak'ariypa tiempoqa manaraq qallarisqasqanta. Kunanqa nacionkunaqa phiñakuchkanku, ichaqa Hatun Sacerdotenchis santuariopi llamk'ayninta tukuptinmi hatarinqa, venganzapa p'achankunata churakuspa, chaymantataq qanchis qhipa plágakuna jich'asqa kanku."

"Rikurqani tawanta angelkunaqa tawanta wayrakunata hap'ipankuman Jesús pa llamk'anan santuario ukupi tukukunankama; chaymanta qhipataq qanchis qhipa muchuykuna hamunqaku." Early Writings, 36.

"Markakunapa phiñachisqankun" manaraq gracia p'unchay tukukunankamanta ñawpaqpi pasan, imaraykuchus chaymanta qhipapi "Diospa phiñakuynin" hamun. "Diospa phiñakuynin"qa gracia p'unchay tukukuptinmi pasan, hinaspa "wañusqakunata juzganapaq pacha" nisqaqa waranqa watakuna kamachikuypi pasaq juzgamientotam rikuchin, manataqmi 1844 watapi qallarisqa wañusqakunapa juzgamientonta rikuchinchu.

Hinaspan huk angelta rikurqani hanaq pacha-manta uraykamusqanta, makinpi mana tukukuq uku t'uqupa llavinta, hinallataq hatun watanata apaqta. Hinaspan dragonta hap'irqan, ñawpaq machaqwayta, paymi Supaypas Satanaspas, waranqa watata watarqan. Hinaspan mana tukukuq uku t'uquman wikch'uykurqan, wisq'arqan, sellotawan churapurqan, amañña nacionkunata

umallinampaq, waranqa wata hunt'akunankama; chaymanta qhipataq pisillata tiempo pasaqta kacharichisqa kananmi. Hinaspan tiyanakunata rikurqani, paykunan chaykunapi tiyaykurqaku, taripanakuytaq paykunaman qosqa karqan. Hinaspataq rikurqani Jesuspaq qespichisqa testigokayninrayku, Diospa siminrayku umankuta kuchusqa runakunapa alman-kunata, hinallataq chay animalta mana yupaychaqkunata, nitaq paypa rikch'ayninta, nitaq urqunkupipas makinkupipas señalta mana chaskiqkunata; paykunataq kawsarimurqaku, Cristowan kуска waranqa watata kamachirqaku. Apocalipsis 20:1–4.

Juiciuta “santokunaman qosqa” nisqaqa reqsichin waranqa watakuna tiempopi mana allin runakunapa hawanpi juiciuta ruwasqankuta, mana paykuna juzgasqa kasqankutaqa.

Waranka watakuna ñawpaq kaq kawsarimuywan iskay kaq kawsarimuy chawpinpi, mana allin runakunapa taripakuyninku ruwakun. Apóstol Pablo kay taripakuyta qhawachin, imaynachus iskay kaq hamuyanta qhipaman kaq ruway hina. “Ama imatapas taripaychikchu tiempo manaraq chayamunankama, Señor hamunankama, paymi tutayaypi pakasqa kaqkunatapas achikyachinqa, sonqokunapa yuyayninkunatapas rikuchinqa,” nispa. 1 Corintios 4:5. Danielpas rimanmi, Ñawpaq P'unchawkunapa Runa hamuptin, “Ancha Hanaqpaq Santokunaman taripakuy qusqa karqa,” nispa. Daniel 7:22. Chay p'unchawkunapi allin runakuna Diospaq ñawpaqninpi reykuna hinam sacerdotekuna hinam kamachinqaku. Juan, Apocalipsispi, ninmi: “Tronokunata rikurqani, paykunan chaypi tiyaykurqanku, paykunamanmi taripakuy qusqa karqa.” “Paykunaqa Diospaq, Cristopaq sacerdoten kanqaku, paywan kуска waranka watakuna kamachinqaku,” nispa. Apocalipsis 20:4, 6. Kay pachallapin, Pablo ñawpaqmantaraq willakusqan hina, “santokunaqa kay pachata taripankaku.” 1 Corintios 6:2. Cristowan huñusqa kaspera, mana allin runakunata taripanku, ruwasqankunata kamachikuy libro wan tupachispa, Bibliatawan, sapanka casotapas kay aychapi ruwasqankuman hina churanku. Chaymantataq mana allin runakuna ñak'arinankupa rak'iq kaqta tupusqa hina qunaku, ruwasqankuman hina; hinaspataq wañuy libropi sutinkunapa contranpi qillqasqa kan.

“Supaypas millay angelkunapas Cristowan, paypa llaqtanwan kуска, taripashqa kanqaku. Pablo nin: ‘¿Manachu yachankichik ñuqanchik angelkunatapas taripasunanchikta?’ Versículo 3. Hinallataq Judas willakun: ‘Ñawpaq kaq kasqankuta mana waqaychaspa, aswanpas kikinkupa tiyanankuta saquesqa angelkunataqa, payqa wiñay wataskakunawan tutay ukhupi waqaychashan hatun p'unchaypa taripayninkama.’ Judas 6.”

“Waranqa wata tukukuyninpi iskay kaq kawsarimuyninmi kanqa. Chaymantataq millay runakuna wañusqamanta hatarichisqa kanqaku, Diospa qayllanman rikurinqaku ‘qillqasqa taripay’ hunt'asqa kananpaq. Chay hina rikuchiapas, chiqap runakunapa kawsarimuyninta willakuspan, nin: ‘Wañusqakunamanta wakinkunaqa manam yapamanta kawsarimurqakuchu waranqa wata tukukunankama.’ Apocalipsis 20:5. Hinallataq Isaíaspas, millay runakunamanta rimaruspan, willan: ‘T'uqupi preso runakuna huñusqa hina huñusqa kanqaku, carcelpi wisq'asqa kanqaku, achka p'unchawkuna qhipamantataq watukusqa kanqaku.’ Isaías 24:22.” The Great Controversy, 660, 661.

Chayrayku sut'itaqmi kayqa: “nacionkunata phiñachiy” nisqaqa kay pachaman hamuq “sasachakuy p'unchaykunaman”mi rikuchin, manaraq probación wichq'akuchkaptin; hinaspa maypachachus “nacionkuna phiñachisqa kanku”, chay pachallataq “hark'asqa, ama llusqichisqa”

kachkanku.

“Rikurqani nacionespa phiñakuynin, Diospa piñakuynin, hinaspa wañusqakunata juzganapa pachaqa sapaq-sapaqmi karqanku, huknin hukninmanta qatiq qatiq.” Primeros Escritos, 36.

“nacionkuna phiñakuchkanku” nisqa p’unchaypi, qhipa para qallarín urmuyta.

“Chay p’unchaykunapi, qespichiy ruwana tukukuymán chayaykaptin, kay pachapi llakikuy hamunqa, hinaspa nacionkuna phiñakunqaku, ichaqa hark’asqa kaspá kimsakaq angelpa ruwaynin ama hark’akunanpaq. Chay p’unchaykunapi ‘qhipa para’, utaq Señorpa qayllanmanta samaykuchiy, hamunqa, kimsakaq angelpa sinchi qapariyninta atiywan hunt’achinanpaq, hinaspa ch’uya runakunata wakichinanpaq, qanchis qhipa plaga kunanmanpas hich’aykusqa kanqa chay pachapi sayarinankupaq.” Early Writings, 85.

Kanmi huk p’unchaw chayamun chaypi “llaqtakuna phiñakunku”, ichaqa chay pachallapi “hark’asqa” kachkanku. Chaypim Cristo hatarichin k’anchayninmanta qhapaq kayninta, imaraykuchus payqa qhepa para pacha ukhupi qhapaq kayninta hatarichin.

“Qhipa para hamunmi ch’uya kaqkunaman—chaypim llapanku ñawpaq hina chaskinqaku.

“Chusku angelkuna saqerispankuqa, Cristomi Qhapaq Suyunta sayachinqa. Mana pipis qhipa para chaskinqachu, aswanqa llaqa atisqankuta ruwashaqkunaqa.” Spalding and Magan, 3.

Iskay ñawpaq pasajes *Early Writings* nisqamanta reqsichinmi nacionkuna phiñakusqankuta, chayllapi pasaqta “hark’asqa” kashaqtinkuta, tawa angelkuna tawa wayrakunata hark’ashasqankuta. Chhaynaqa, nacionkunapa phiñakuyninqa “tawa wayra” nisqawanmi rikuchisqa kashan. Payqa hinallataq qillqarqanmi, pacha chaypi tawa angelkuna phiñasqa nacionkunata hark’ashaqtinku, qhipa para hamunanpaq kasqanta. Chay pacha, qhipa para chayamunanwan qallariq, mayqen pachapipas nacionkuna phiñakunku, ichaqa hark’asqa kanku, Michael sayariyninkama hinallataq runapa pruebankuna tukukuyninkama mast’arikun. Chay pachaqa salvasqa kay wisq’akuy pachanmi, chayraykutaq Santísimo Lugarpi Cristopa qhipa llamk’ayninta rikuchin; chay pacha hina reqsichisqa kashan, runakunapa huchankunata chinkachishanman utaq sutinkunata juiciopa librokunamanta qulluchishanman hina. Chay pacha, angelkuna tawa wayrakunata hark’ashaqtinku, pachak tawa chunka tawa waranqa runakunapa sellakusqan pachanmi.

Islamanta kimsa kaq ayqepaq atipayninmi “llaqtakunata phiñachin”, hinaspa kimsa kaq ayqeqa chayamurqa 11 septiembre 2001 p’unchawpi, ichaqa Islamanta chayllamanta “hark’asqa” karqa. “Inti llusqsimuyniyuq wayra”qa Islamanta unanchaqmi, hinaspa Isaías sutiyaqmi “inti llusqsimuyniyuq wayrata” reqsichin “sinchi wayra” hina, chayta Dios “sayachin” (hark’an). Islamanta maqanakuyqa kutikutikama rikuchisqa kachkan wachakuy nanaypi kaq warmi hina, imaraykuchus chayqa astawan astawan hatunyarispa riq maqanakuymin, chaymi qallarikurqa 11 septiembre 2001 p’unchawpi, Apocalipsis chunka pusaqniyoqpi atiyuniyuq angel uraykamusqan pachapi, New York llaqtapi hatun wasikunata urmachisqawan señalisqa kaspá.

“Kunanqa hamuspa ñawpaq rimayta rimasqayta ninqaku, New York llaqtata hatun yaku qochapa ollariyuyninwan pichasqa kananpaq nispaymi? Kaytaqa mana hayk’aqpas nirqanichu.

Nirqaniqa, chaypi hatun wasi-hataykuna wichariqta, piso hawan piso hawan yapakusqanta qhawaspaymi: ‘Imayna manchay rikch’akuyninkunaq kachkanqa, Señorqa sayaripa kay pachata ancha manchayta chukchichinqa chay p’unchawpi! Hinaspan Apocalipsis 18:1–3 nisqap siminkuna hunt’akunkqa’ nispá. Apocalipsispa chunka pusaqniyuq kaq tukuy kapítulonmi kay pachaman hamuqmanta willakuy, waqaychay simi hina. Ichaqa New York llaqtaman imapas hamunantaqa mana sut’inchaspachu qhawarisqa kachkani; chayllataq yachani, huk p’unchaw chaypi kaq hatun wasikuna Diospa kallpan muyuriywan hinaspa kutichisqa muyuriywan urmachisqa kanankuta. Qowasqa k’anchaymanta yachani, kay pachapi chinkachiy kashanmi. Señorpa huk simillanwan, atiyiniyuq kallpanpa huk llamk’ayllanwan, kay hatun sinchi ruwasqakuna urmanqaku. Manchayninmanta mana hayk’aqpas umanchaspa yuyayta atisqanchik rikch’akuyninkuna ruwasqa kanqaku.” Review and Herald, July 5, 1906.

1843 hinaspa 1850 hinaspa tablakunapiqa Islamqa “guerrapi caballokuna” nisqahinam rikuchisqa kashan. Apocalipsis qillqapa isqun ñiqin kapítulopin, maypichus ñawpaq kaq iskayñiqin “Ay” nisqakunaq Islamnín rikuchisqa kashan, chaypim Islampa kaynin sutichasqa kashan Islampa reyninpa sutinga.

Paykunapaqqa huk rey karqan, chayqa ukhu mana tukukuq t’oqopa angelninmi karqan; sutin hebreo simipiqá Abadón nisqa, ichaqa griego simipiqá sutinga Apolión nispam karqan. Apocalipsis 9:11.

Chay versículon, qanchis pusaqniyuq t’aqa ISQUN kaqpi, chunka hukniyuq versículopi, willakuy hamuq p’unchawkunapa rikuchisqanman hina sut’inchán: machu Testamento (hebreo simipi) nisqapi rikuchisqa kaptinpas, musuq Testamento (griego simipi) nisqapi rikuchisqa kaptinpas, Islampa kaynin Abadón utaq Apoliónmi. Iskay sutipas “wañuchiywan wañuy” niytam niyu.

“Anqelkunaqa tawa wayrakunata hap’isqanku, phiñasqa kawayniyuq caballo hina qhawachisqa, kacharikuytaq munaspa tukuy kay pachapa uyanta patanta phawayta munaspa, ñanninpita wañuyta chinkachiytawan apamuspa.” Manuscript Releases, volumen 20, 217.

Chusku wayrakunaqa Bibliaq willakuyninpi phiñakusqa kawallum, chaymi qhispiyta maskhashan. Chay phiñakusqa kawalluq huk proféticota nisqa kashaqninqa kaymi: hark’asqa kashan, ichaqa qhispiyta maskhashan hinallataq “wañuchiyta hinaspa wañuyta” apamuyta llaqa kay pachaman.

Kay qatiqkunaqa qhipa qillqapi rimasqaykutaqa qatiqllaraqmi.

“¡Ancha Diospa llaqtan runakuna yuyayniyoq kaymanchu waranqa llaqtakunaq qayllapi kaq chinkaymanta, kunanqa ñañaqña idolatríaman qosqakuna! Ichaqa achkhaqmi, cheqaq kayta willakuyta ruwanankupaq kaqkuna, wawqi-panikunata tumpashanku hinaspa huchachashanku. Diospa tikray atiyin yuyaykunaman hamuptinqa, sut’i hukninchaymi kanqa. Runakunaqa manan munanqachu qhawapayllapi taripayta hinaspa urmachiya. Manan sayanqakuchu chay hina chiqapi, pacha kayman k’anchaypa llihipiyninta hark’ananpaq. Paykunaq qhawapayllapi taripaynin, paykunaq tumpaynin, tukukunqañam. Awqapa atiyininkunaqa maqanakuyapaq tantakushanku. Sinchi ch’aqwaykunañam ñawpaqninchikpi kachkan. Qispichikuychis kуска, wawqiykuna paniykunapas, qispichikuychis kуска. Cristowan watakuychis. ‘Ama ninkichischu: Huñunakuy,... amataq manchakuychischu paykunaq manchakuyninta, amataq

llakikuychischu. Aswanqa Señornin llapa ejercitokunapa kikinmi ch'uyaqchasqa kachun; paymi manchakunaykichis kachun, paymi llakikuyniykichis kachun. Hinaspa payqa qispichina wasim kachun; ichaqa iskaynin Israelpa wasinkunapaq mitk'achiq rumi hina, urmachiq qaqa hina, Jerusalénpi tiyakuqkunapaq toqlla hina hinaspa trampaq hina. Hinaspa achkha paykunamanta mitk'anqaku, urmanqaku, p'akisqa kanqaku, toqllaman urmanqaku, hinaspa hap'isqa kanqaku.”

“Kay pachaqa huk teatrom. Actorninkunaqa, chaypi tiyakuqkuna, wakichisqa kachkanku qhipa hatun drama nisqapi sapa huknin ruwanan partenta ruwanankupaq. Diosqa manañam rikurisqachu. Runakunapa hatun tantanakuykunawanqa manam hukllaychu kan, aswanpas qhari warmikuna tantanakunku kikinkupa munayninkuta hunt'achinankupaq. Diosqa qhawachkanmi. Paypa makikunaqa, payman hatarikuq sujetonkunamanta, hunt'asqa kanqa. Kay pachaqa manam runakunapa makinman qusqachu, ichaqa Diosqa saqisqanrayku chinkaymanta, mana allin kamachikuymanta ima elementokunapas huk pisi p'unchawkama atiyta hap'ichkanku. Uku pachamanta huk atiyqa llamk'achkan qhipa hatun escenakunata kay dramapi rikhurichinampaq,—Satanás Cristo hina hamuspa, llullachiy atisqankunawan llapa mana chanin kaypi llamk'aspa, pakasqa sociedades nisqakunapi hukllawakuspa watanakuchkanku chaykunapi. Confederación munayman umallikuqkunaqa awqapa planonkunata rurachkanku. Imapas rurasqa kasqanqa, chaymanta lloqsisqanwan qatipasqa kanqa.”

“Hucha llank'ayqa yaqa hunt'akapunña. Pantasqa ch'aqwaymi kay pachata hunt'achkan, hatun manchaytaqsi utqayllam runakunaman hamunqa. Tukukuyninqa ancha qayllañam. Ñoqanchik, cheqaq kayta yachaqkuna, wakichikuyta ruwasunchik kay pachaman utqaylla urmaykamuq, llumpay musphachiq hina rikurimuq imapaq.” Review and Herald, September 10, 1903.